

ATODLEN 1

Rheoliad 25

GOFYNIION YCHWANEGOL AR GYFER LLADD-DAI

RHAN 1

Rhagarweiniol

**Dehongli**

1. Yn yr Atodlen hon, ystyr “anifail” (“*animal*”) yw anifeiliaid carnegaled, cilgnowyr, moch, cwningod, dofednod neu ratidau.

**Cwmpas**

2. Mae'r Atodlen hon yn gymwys mewn perthynas â lladd anifeiliaid mewn lladd-dy.

RHAN 2

Llunwedd, adeiladwaith a chyfarpar lladd-dai

**Gofynion cyffredinol**

3. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod gan y busnes gyfarpar a chyfleusterau addas ar gael at y diben o ddadlwytho anifeiliaid o foddion cludo;
- (b) nad oes unrhyw ymylon neu allwthiadau miniog y gallai anifail ddod i gyffyrddiad â hwy;
- (c) bod y man lladd wedi'i leoli mewn ffordd sy'n lleihau i'r eithaf yr angen i drin yr anifail ar unrhyw adeg cyn ei ladd;
- (d) bod unrhyw offeryn, cyfarpar ffrwyno, cyfarpar arall neu osodiad a ddefnyddir ar gyfer stynio neu ladd, wedi eu dylunio, adeiladu a'u cynnal fel eu bod yn hwyluso stynio neu ladd yn gyflym ac effeithiol; ac
- (e) bod unrhyw ddiffyg a ganfyddir mewn cyfarpar wrth gefn ar gyfer stynio neu ladd yn cael ei unioni ar unwaith.

**Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion**

4. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod uchder a dyluniad y cyfarpar ar gyfer dadlwytho anifeiliaid, a ddanfonir rywfodd heblaw mewn cynwysyddion, yn addas at y diben hwnnw, gyda llawr gwrthlithro ac, os oes angen, ochrau diogelwch o boptu; a
- (b) bod y rampiau ymadael a mynediad yn goleddfu cyn lleied ag y bo modd.

**Gwalfeydd ac eithrio gwalfeydd mewn caeau**

5. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) bod nifer digonol o lociau yn y lladd-dy i ddarparu gwalfeydd addas i'r anifeiliaid a'u diogelu rhag effeithiau amodau tywydd garw; a

(b) bod y gwalfeydd—

- (i) wedi eu hawyru yn ddigonol er mwyn sicrhau y cedwir y tymheredd, lleithder cymharol yr aer a'r lefelau amonia o fewn terfynau nad ydynt yn niweidiol i anifail, o ystyried yr eithafion tymheredd a lleithder y gellir eu disgwyl; a
- (ii) bod ynddynt reseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i fwydo'r anifeiliaid a gaethiwir yn y gwalfeydd, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

### **Gwalfeydd mewn caeau**

6. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod gwalfa mewn cae—

- (a) yn cael ei chynnal mewn cyflwr a fydd yn sicrhau na fydd anifail mewn perygl o niwed corfforol neu gemegol neu niwed arall i'w iechyd; a
- (b) bod ynddi reseli, mansieri neu gyfarpar arall, digonol o ran nifer a maint i fwydo'r anifeiliaid a gaethiwir ynddi, wedi eu gosod yn barhaol os yw'n ymarferol, a'u hadeiladu a'u lleoli fel eu bod o fewn cyrraedd yn hwylus i'r anifeiliaid, yn hawdd i'w llenwi ac yn anodd i'w difwyno.

### **Llinellau gefynnu**

7. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod mynediad hwylus at unrhyw linell gefynnu neu gyfarpar prosesu a ddefnyddir ar gyfer dofednod byw, ac at reolyddion unrhyw gyfarpar o'r fath.

### **Llociau stynio**

8. Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau bod lloc stynio, a ddefnyddir i ffrwyno anifeiliaid buchol llawn-dwf at y diben o'u stynio wedi ei adeiladu fel ei fod—

- (a) yn caniatáu caethiwo un anifail ar y tro ynddo heb beri anghysur iddo;
- (b) yn rhwystro anifail a gaethiwir ynddo rhag symud unrhyw bellter sylweddol ymlaen, yn ôl nac i'r ochr;
- (c) yn cyfyngu ar symudiad pen anifail a gaethiwir ynddo, i ganiatáu stynio manwl gywir, a chaniatáu rhyddhau pen yr anifail ar unwaith ar ôl stynio'r anifail; a
- (d) yn caniatáu mynediad dirwysr at dalcen anifail a gaethiwir ynddo.

### **Cyfleusterau ar gyfer ceffylau**

9. Os yw'r lladd-dy yn un y lleddir ceffylau ynddo, rhaid i weithredwr y busnes sicrhau—

- (a) y darperir ystafell neu gilfach ar wahân ar gyfer lladd ceffylau; a
- (b) bod rhaid i walfa y caethiwir ceffyl ynddi gynnwys o leiaf un stâl rydd, a adeiladwyd mewn modd sy'n lleihau i'r eithaf y perygl y gall ceffyl anafu ei hunan neu unrhyw anifail arall a gaethiwir yn y walfa honno.

## RHAN 3

### Gweithrediadau trin

#### Gofynion cyffredinol

**10.** Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalfeydd iddynt sicrhau—

- (a) y diogelir pob anifail rhag effeithiau amodau tywydd garw ac y darperir awyru digonol ar ei gyfer;
- (b) os yw anifail wedi dioddef tymheredd uchel mewn tywydd llaith, y defnyddir dull priodol i'w oeri;
- (c) tra'n aros i ladd anifail sy'n sâl neu'n anabl, y cedwir yr anifail hwnnw ar wahân i unrhyw anifail nad yw'n sâl neu'n anabl; a
- (d) nad oes neb yn llusgo anifail sydd wedi ei stynio neu'i ladd dros unrhyw anifail arall nad yw wedi ei stynio neu'i ladd.

#### Arolygu anifeiliaid

**11.** Rhaid i weithredwr y busnes sicrhau yr arolygir cyflwr pob anifail a stad ei iechyd, o leiaf bob bore a min nos, gan weithredwr y busnes neu gan berson cymwys sy'n gweithredu ar ran gweithredwr y busnes.

#### Anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint ac anifeiliaid nas diddyfnwyd

**12.** Heb leihau effaith paragraff 1.5 ac 1.11 o Atodiad III, rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid neu ddarparu gwalfeydd iddynt sicrhau bod anifeiliaid fel a ganlyn yn cael eu lladd ar unwaith—

- (a) anifeiliaid sydd wedi profi poen neu ddiodefaint wrth eu cludo neu ar ôl cyrraedd; a
- (b) anifeiliaid sy'n rhy ifanc i gymryd bwyd anifeiliaid solet.

#### Anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynwysyddion

**13.** Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud neu ddarparu gwalfeydd i anifeiliaid a ddanfonir ac eithrio mewn cynhwysydd sicrhau—

- (a) y cymerir gofal i beidio â dychryn, cynhyrfu na cham-drin anifail;
- (b) na chaiff unrhyw anifail ei droi ben i waered; ac
- (c) nad eir ag unrhyw anifail i'r man lladd oni ellir ei ladd heb oedi.

#### Gyrru anifeiliaid

**14.** Ni chaiff neb arwain na gyrru anifail dros dir neu lawr y mae ei natur neu'i gyflwr yn debygol o beri i'r anifail lithro neu syrthio.

#### Symud anifeiliaid â gofal

**15.** Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod pob anifail yn cael ei symud â gofal, a phan fo angen, bod anifeiliaid yn cael eu harwain fesul un.

### **Offerynnau ar gyfer arwain anifeiliaid**

16. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â symud anifeiliaid sicrhau bod unrhyw offeryn a fwriedir ar gyfer arwain anifail yn cael ei ddefnyddio at y diben hwnnw'n unig, a hynny am gyfnodau byr yn unig, ac ar anifeiliaid unigol.

### **Gwalfeydd ar gyfer anifeiliaid**

17. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â darparu gwalfeydd i anifeiliaid sicrhau y darperir bwyd iddynt mewn ffordd a fydd yn caniatáu i'r anifeiliaid fwydo heb darfu arnynt yn ddiangen.

## **RHAN 4**

### **Gweithrediadau ffrwyno**

#### **Gofyniad cyffredinol**

18. Ni chaiff neb stynio na lladd anifail heb ffrwyno'r anifail mewn modd priodol.

#### **Ffrwyno anifeiliaid buchol**

19. Heb leihau cyffredinolrwydd paragraff 18, ni chaiff neb stynio na lladd anifail buchol llawn-dwf oni fydd yr anifail, ar yr adeg y'i stynir neu y'i lleddir, wedi ei gaethiwo mewn lloc stynio neu loc ffrwyno sydd (yn y ddau achos) mewn cyflwr gweithredol da.

#### **Hongian dofednod**

20. Nid yw'r gwaharddiad yn Erthygl 15(3)(a) (hongian neu godi anifeiliaid sy'n ymwybodol) yn gymwys yn achos dofednod, y caniateir eu hongian ar gyfer eu stynio neu'u lladd, ar yr amod y cymerir camau priodol i sicrhau bod y dofednod wedi ymlacio'n ddigonol i'w stynio neu'u lladd yn effeithiol a heb oedi'n ormodol.

#### **Llinellau gefynnu**

21.—(1) Ni chaiff neb weithredu llinell gefynnu oni bai—

- (a) bod modd lleddfu unrhyw boen, tralod neu ddiodefaint diangen y mae'n ymddangos y dioddefir gan ddofednod sy'n hongian o'r gefynnau, neu dynnu dofednod o'r gefynnau; a
- (b) bod cyflymder gweithredu'r llinell gefynnu yn galluogi cyflawni unrhyw weithred neu weithrediad arfaethedig, ar neu mewn perthynas â'r dofednod sy'n hongian o'r llinell gefynnu, heb frysio'n ormodol a chan roi sylw priodol i les y dofednod.

(2) Ni chaiff neb, mewn cysylltiad â stynio neu ladd dofednod, ddefnyddio llinell gefynnu, peiriant neu gyfarpar arall, oni ddefnyddir y cyfryw mewn cysylltiad â stynio neu ladd dofednod o'r math, y maint a'r pwysau y dyluniwyd y llinell gefynnu, y peiriant neu'r cyfarpar arall ar eu cyfer, ac eithrio mewn argyfwng pan ddefnyddir y cyfryw i leddfu dioddefaint.

#### **Gweithrediadau ffrwyno**

22. Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio neu ladd anifail sicrhau bod anifail y bwriedir ei stynio neu'i ladd drwy weithredu dull mecanyddol neu drydanol ar y pen, yn cael ei gyflwyno mewn safle sy'n galluogi lleoli a gweithredu'r cyfarpar yn rhwydd, yn fanwl gywir ac am yr amser priodol.

## RHAN 5

### Gweithrediadau stynio a lladd

#### Gofynion cyffredinol

**23.**—(1) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio neu ladd anifail sicrhau bod unrhyw offeryn, cyfarpar ffrwyno, gosodiad neu gyfarpar arall a ddefnyddir ar gyfer stynio neu ladd yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd sy'n hwyluso stynio neu ladd yn gyflym ac effeithiol.

(2) Yn achos stynio syml, ni chaiff neb stynio anifail onid oes modd lladd yr anifail heb oedi.

#### Bolltau caeth treiddiol

**24.**—(1) Ni chaiff neb ddefnyddio dyfais bollt gaeth dreiddiol i stynio anifail oni bai—

- (a) yn ddarostyngedig i is-baragraff (3), y lleolir ac y defnyddir y ddyfais er mwyn sicrhau bod y bollt yn treiddio i mewn i gortecs yr ymennydd; a
- (b) y defnyddir cetrisen neu bropelydd arall o'r cryfder priodol, yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr, er mwyn cynhyrchu styniad effeithiol.

(2) Ni chaiff neb saethu anifail buchol y tu ôl i'r pen.

(3) Ni chaiff neb saethu dafad neu afr y tu ôl i'r pen, oni fydd presenoldeb cyrn yn rhwystro defnyddio'r rhan uchaf neu ran flaen y pen, ac os felly caniateir ei saethu y tu ôl i'r pen, ar yr amod—

- (a) y lleolir yr ergyd yn union y tu ôl i waelod y cyrn, gan anelu tuag at y geg; a
- (b) y cychwynnir gwaedu o fewn 15 eiliad ar ôl saethu, neu y lleddir y ddfad neu'r afr drwy weithdrefn arall o fewn 15 eiliad ar ôl saethu.

(4) Rhaid i berson sy'n defnyddio dyfais bollt gaeth wirio bod y follt wedi dychwelyd i'w lle yr holl ffordd ar ôl pob ergyd ac os nad yw'r follt wedi dychwelyd felly, rhaid iddo sicrhau na ddefnyddir y ddyfais honno drachefn hyd nes bo'r ddyfais wedi ei hatgyweirio.

#### Bolltau caeth anhreiddiol

**25.** Ni chaiff neb stynio anifail gan ddefnyddio bollt gaeth anhreiddiol ac eithrio gydag offeryn a leolir yn y man priodol ac a ddefnyddir gyda chetrisen neu bropelydd arall o'r cryfder priodol, yn unol â chyfarwyddiadau'r gwneuthurwr, er mwyn cynhyrchu styniad effeithiol.

#### Ergyd tarawol i'r pen

**26.**—(1) Ni chaiff neb stynio anifail gan ddefnyddio ergyd tarawol anfecanyddol i'r pen.

(2) Ond nid yw'r gwaharddiad yn is-baragraff (1) yn gymwys i gwningod, ar yr amod y cyflawnir y gweithrediad mewn ffordd sy'n peri bod y gwningen yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes bo'n farw.

#### Stynio trydanol ac eithrio gyda bath dŵr

**27.** Ni chaiff neb ddefnyddio electrodau i stynio anifail oni bai—

- (a) y cymerir camau priodol i sicrhau cyswllt trydanol da; a
- (b) bod cryfder a pharhad y cerrynt a ddefnyddir yn peri bod yr anifail yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes bo'n farw.

**Stynio trydanol gan ddefnyddio bath dŵr**

28. Ni chaiff neb ddefnyddio styniwr bath dŵr i stynio dofednod oni bai—

- (a) bod lefel y dŵr yn y bath dŵr wedi ei addasu i sicrhau cyswllt da â phen pob un o'r adar;
- (b) bod cryfder a pharhad y cerrynt a ddefnyddir yn peri bod y dofednod yn anymwybodol ar unwaith ac yn parhau felly hyd nes byddant farw;
- (c) os stynir grwpiau o ddofednod mewn bath dŵr, y cynhelir foltedd sy'n ddigonol i gynhyrchu cerrynt digon cryf i sicrhau y stynir pob un o'r adar;
- (d) y cymerir camau priodol i sicrhau bod y cerrynt yn llifo'n effeithlon, sef yn benodol, bod cysylltiadau trydanol da;
- (e) bod y styniwr bath dŵr yn ddigonol, o ran ei faint a'i ddyfnder, ar gyfer y math o ddofednod a stynir; ac
- (f) bod person ar gael a fydd yn canfod a yw'r styniwr bath dŵr wedi stynio'r dofednod yn effeithiol ai peidio, ac os na fu'n effeithiol, a fydd naill ai'n stynio neu'n lladd y dofednod yn ddi-oed.

**Dod i gysylltiad â nwy – moch**

29.—(1) Ni chaiff neb stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad â nwy oni roddir pob mochyn mewn cysylltiad â'r nwy am gyfnod digon hir i sicrhau y lleddir y mochyn.

(2) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad â nwy sicrhau—

- (a) bod y styniwr nwy, gan gynnwys unrhyw gyfarpar a ddefnyddir i gludo mochyn drwy'r cymysgedd nwyon, wedi ei ddylunio, ei adeiladau a'i gynnal er mwyn—
  - (i) osgoi cywasgu brest y mochyn;
  - (ii) galluogi mochyn i barhau i sefyll hyd nes â'n anymwybodol; a
  - (iii) galluogi mochyn i weld moch eraill wrth iddo gael ei gludo yn y styniwr nwy;
- (b) bod y styniwr nwy a'r mecanwaith cludo wedi eu goleuo'n ddigonol, er mwyn caniatáu i foch weld moch eraill neu eu hamgylchoedd;
- (c) bod y styniwr nwy yn cynnwys cyfarpar i gynnal y crynodiad nwyon, fel y bo'n briodol, yn y styniwr nwy (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I);
- (d) bod modd monitro'r moch sydd yn y styniwr nwy yn weledol;
- (e) bod modd fflysio'r styniwr nwy gydag aer atmosfferig, gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;
- (f) bod modd cyrraedd at unrhyw fochyn gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd; ac
- (g) na chaniateir i unrhyw fochyn fynd drwy'r styniwr nwy nac aros i mewn ynddo, ar unrhyw adeg pan fo'r signalau rhybuddio gweledol a chlywedol wedi'u hysgogi, neu pan fo unrhyw ddiffyg yng ngweithrediad y styniwr nwy.

(3) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio moch drwy ddod â'r moch i gysylltiad uniongyrchol â chymysgedd nwyon 1 (“carbon deuocsid mewn crynodiad uchel”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I sicrhau—

- (a) nad oes yr un mochyn yn mynd i mewn i'r styniwr nwy os yw'r crynodiad a ddangosir o garbon deuocsid yn ôl cyfaint yn y cymysgedd nwyon yn gostwng islaw 80%; a
- (b) unwaith yr â mochyn i mewn i'r styniwr nwy, y caiff ei gludo i'r pwynt yn y styniwr nwy sydd â'r crynodiad uchaf o'r cymysgedd nwyon o fewn 30 eiliad fan hwyaf.

### **Dod i gysylltiad â nwy – dofednod**

**30.**—(1) Ni chaiff neb stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â nwy oni roddir pob aderyn mewn cysylltiad â'r nwy am gyfnod digon hir i sicrhau y lleddir yr aderyn.

(2) Ni chaiff neb stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad ag—

(a) cymysgedd nwyon 3 (“carbon deuocsid ynghyd â nwyon anadweithiol”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I, oni fydd y crynodiad o garbon deuocsid yn 30% yn ôl cyfaint neu'n is a'r crynodiad o ocsigen yn 2% yn ôl cyfaint neu'n is; neu

(b) cymysgedd nwyon 4 (“nwyon anadweithiol”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I oni fydd y crynodiad o ocsigen yn 2% yn ôl cyfaint neu'n is.

(3) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â nwy sicrhau—

(a) bod y styniwr nwy yn cynnwys cyfarpar i gynnal y crynodiad nwyon, fel y bo'n briodol, yn y styniwr nwy (yn unol â Thabl 3 o Bennod I o Atodiad I a'r Atodlen hon);

(b) bod modd monitro'r dofednod sydd yn y styniwr nwy yn weledol;

(c) bod modd fflysio'r styniwr nwy gydag aer atmosfferig, gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;

(d) bod modd cyrraedd at unrhyw ddofednod gyda chyn lleied o oedi ag y bo modd;

(e) na chaniateir i unrhyw ddofednod fynd drwy'r styniwr nwy nac aros i mewn ynddo, ar unrhyw adeg pan fo'r signalau rhybuddio gweledol a chlywedol wedi'u hysgogi, neu pan fo unrhyw ddiffyg yng ngweithrediad y styniwr nwy; ac

(f) na roddir unrhyw ddofednod mewn gefynnau cyn eu bod yn farw.

(4) Rhaid i weithredwr y busnes ac unrhyw berson sy'n ymwneud â stynio dofednod drwy ddod â'r dofednod i gysylltiad â chymysgedd nwyon 3 (“carbon deuocsid ynghyd â nwyon anadweithiol”) neu gymysgedd nwyon 4 (“nwyon adweithiol”) yn Nhabl 3 o Bennod I o Atodiad I, sicrhau, fel y bo'n briodol, na chaiff unrhyw aderyn fynd i mewn i'r styniwr nwy—

(a) os yw'r crynodiad o ocsigen a ddangosir yn uwch na 2% yn ôl cyfaint, ac eithrio y caiff y crynodiad o ocsigen godi yn achlysurol i grynodiad o ddim mwy na 5% yn ôl cyfaint am ddim mwy na 30 eiliad; neu

(b) os yw'r crynodiad o garbon deuocsid a ddangosir yn uwch na 30% yn ôl cyfaint.

### **Gwaedu neu bithio**

**31.**—(1) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu neu bithio anifail a styniwyd yn syml sicrhau y caiff yr anifail ei waedu neu'i bithio yn ddi-oed ar ôl ei stynio yn syml.

(2) Rhaid i berson sy'n ymwneud â gwaedu anifail a styniwyd yn syml sicrhau bod y gwaedu—

(a) yn gyflym, yn helaeth ac yn gyflawn; a

(b) wedi ei gwblhau cyn i'r anifail ddod yn ymwybodol drachefn.

(3) Heb leihau cyffredinolrwydd paragraff 3.2 o Atodiad III, pan fo anifail yn cael ei waedu ar ôl ei stynio yn syml, ni chaiff neb beri na chaniatáu cyflawni unrhyw weithdrefn ddresio ychwanegol ar yr anifail na rhoi unrhyw ysgogiad trydanol iddo cyn bo'r gwaedu wedi dod i ben, a beth bynnag nid cyn diwedd cyfnodau fel a ganlyn—

(a) yn achos twrci neu wŷydd, cyfnod o ddim llai na 2 funud;

(b) yn achos unrhyw aderyn arall, cyfnod o ddim llai na 90 eiliad;

(c) yn achos anifeiliaid buchol, cyfnod o ddim llai na 30 eiliad; neu

(d) yn achos defaid, geifr, moch a cheirw, cyfnod o ddim llai nag 20 eiliad.

**Statws** This is the original version (as it was originally made).

(4) Nid yw is-baragraff (3) yn gymwys i anifail sydd wedi ei bithio.

### **Ceffylau**

**32.** Ni chaiff neb ladd ceffyl—

- (a) ac eithrio mewn ystafell neu gilfach a ddarparwyd ar gyfer lladd ceffylau yn unol â pharagraff 9(a);
- (b) mewn ystafell neu gilfach sy'n cynnwys gweddillion ceffyl neu anifail arall; neu
- (c) yng ngolwg unrhyw geffyl arall.